

De grijze golf

Demografische ontwikkeling Drechtsteden tot 2030

In deze factsheet rapporteren we over de uitkomsten van de bevolkings- en huishoudensprognose en de gevolgen ervan voor de Drechtsteden. De belangrijkste demografische trend in de komende jaren is de vergrijzing. Het aantal ouderen van 80 jaar en ouder en senioren van 65-79 jaar neemt aanzienlijk toe. De vergrijzing drukt overal haar stempel op. Vooral op gebied wonen, zorg en welzijn. Als gevolg van de vergrijzing is er een toename van het aantal alleenstaande huishoudens en voortzettende gezinsverduunning.

Inhoud:

1. Conclusies
2. Omvang
3. Leeftijdsgroepen
4. Doelgroepen
5. Geboorte, sterfte en migratie
6. Huishoudens

1 Conclusies

De belangrijkste conclusies over de demografische ontwikkeling tot 2030 zijn:

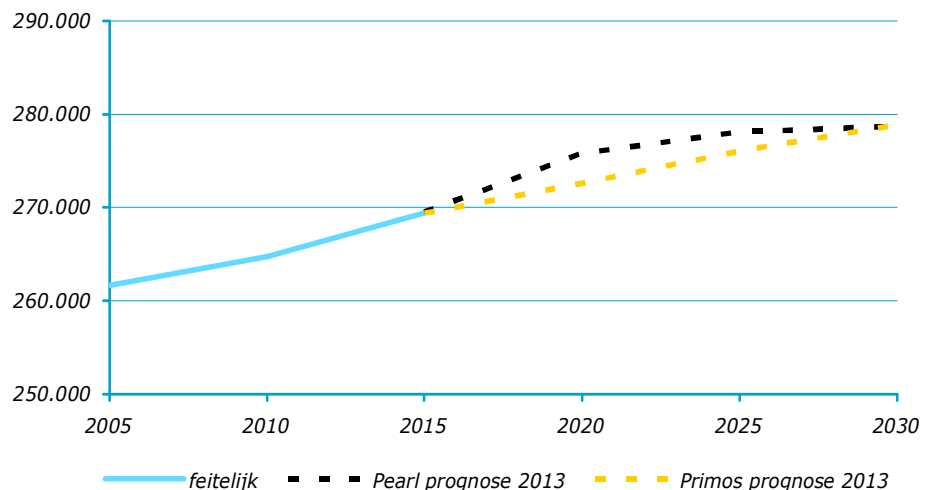
- De bevolking van de Drechtsteden blijft tot 2030 met 10.000 inwoners (4%) licht groeien. De verwachte groei in de Drechtsteden ligt een fractie onder het Nederlands gemiddelde.
- Er is vooral een toename van 65-79-jarigen en 80-plussers.
- Hoewel het aantal inwoners van 40-54 jaar afneemt, blijft de potentiële beroepsbevolking stabiel. Dat hangt samen met de stijging van de pensioenleeftijd naar 67 jaar.
- Het aantal huishoudens in de Drechtsteden neemt tot 2030 naar verwachting met 9.600 toe. Er is uitsluitend een toename van oudere huishoudens (met name 75-84-jarigen en 85-plussers). En daardoor eenpersoonshuishoudens.

Deze bevolkings- en huishoudenprognose voor de Drechtstedengemeenten is eind 2013 gemaakt door ABF Research in opdracht van het Ministerie van BZK met het PRIMOS model. De prognose rekent natuurlijke ontwikkeling en migratietrends door. Dat laatste is ook afhankelijk van woningbouwplannen. PRIMOS rekent met een uitbreiding van gemiddeld 600 woningen per jaar tot 2030. Bij de PEARL prognose is dit 500 woningen per jaar.

2 Omvang

De bevolking van de Drechtsteden blijft met 4% in de periode 2015-2030 licht groeien van 269.000 inwoners tot 279.000 inwoners (zie figuur 1). Hiermee blijft de Drechtsteden in het spoor van de landelijke bevolkingsontwikkeling.

Figuur 1 Bevolking Drechtsteden 2005-2030, totaal

Toelichting: Het aantal inwoners per 1-1-2015 is gebaseerd op de prognose en vergeleken met de feitelijke situatie van 1-1-2014

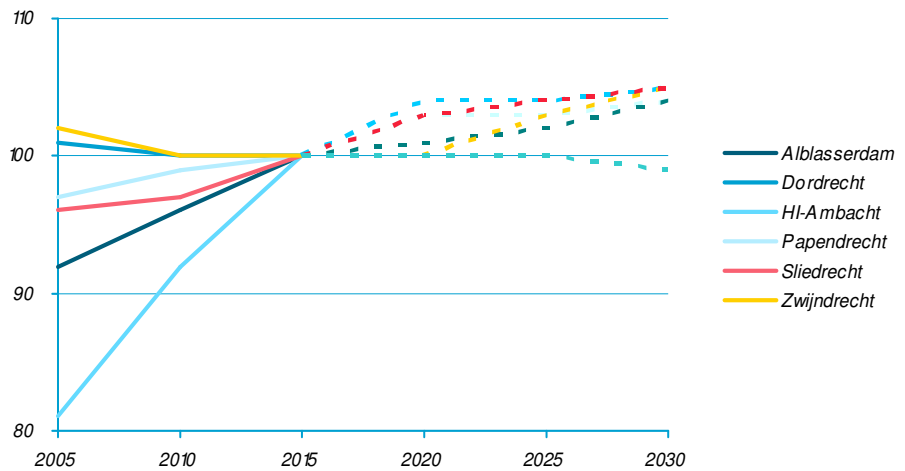
De andere landelijke bevolkingsprognose Pearl2013 komt per 2030 op ongeveer hetzelfde aantal inwoners uit.

De bevolkingsprognose van Zuid-Holland komt per 2030 1% lager uit (BP2013).

Meer cijfers op gemeenteniveau staan in de tabellen in de bijlage en op de website van het OCD, onder "Cijfers en trends". Daar staan gemeentelijke prognosecijfers van om de vijf jaar.

In figuur 2 zien we dat de bevolking tussen 2015 en 2030 vrij gelijkmatig en licht toeneemt in de meeste gemeenten. Hendrik-Ido-Ambacht laat nog de grootste groei zien, van 28.900 naar ruim 30.500 inwoners (+6%). Ook Sliedrecht (24.500 naar 26.000) ziet de bevolkingsomvang toenemen. De nieuwbouwprogramma's zoals in de Volgerlanden (Hendrik-Ido-Ambacht) en Baanhoek-West (Sliedrecht) dragen hieraan bij.

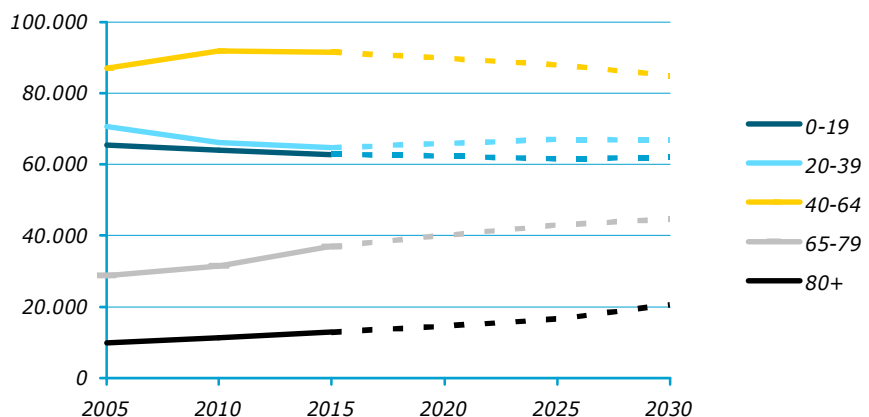
Figuur 2 Bevolking gemeenten in de Drechtsteden 2005-2030 (index 2015=100)

3 Leeftijdsgroepen

In figuur 3 is de bevolkingsontwikkeling voor vijf leeftijdsgroepen in beeld gebracht. Tussen 2015 en 2030 daalt het aantal jongeren beneden de 20 jaar naar verwachting licht (-800). Er is vooral een daling in de leeftijdsgroep 40-64 jaar (-6.600). Het aantal inwoners van 65-79 jaar stijgt fors (+7.700) evenals het aantal inwoners van 80 jaar en ouder (+7.700). De leeftijdsgroep van 40-64 jaar krimpt tot 2030 met 7%, maar vooral door verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd blijft de potentiële beroepsbevolking toch stabiel. De groep die mogelijk zorg vraagt, de 80-plussers, neemt met 60% toe.

Figuur 3 Bevolking Drechtsteden 2005-2030, naar leeftijd

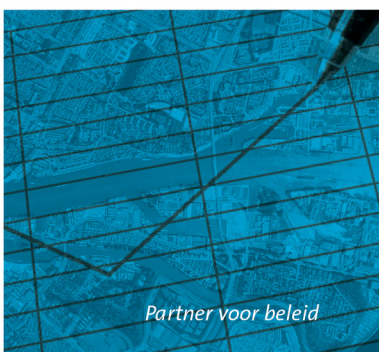
Toelichting: vanaf 2015 = prognose

Beroepsbevolking

Door verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd blijft de potentiële beroepsbevolking in de Drechtsteden tussen 2015 en 2030 stabiel.

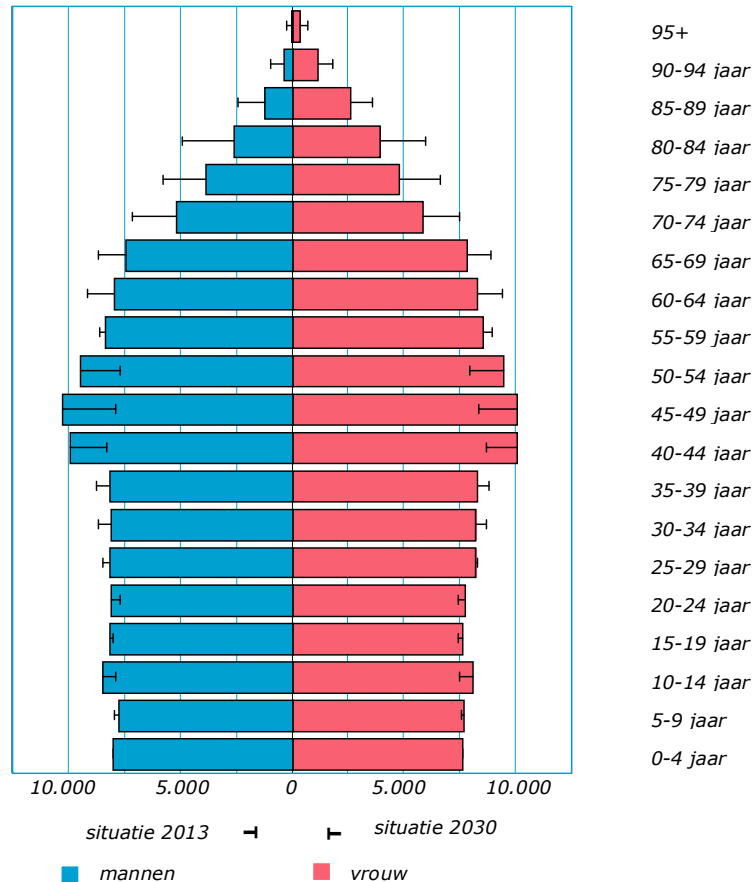

Het aantal 65-plussers groeit aanzienlijk. Het aantal mensen beneden de 20 en tussen 40 en 54 jaar neemt af.

De verdeling van de bevolking over verschillende leeftijden wordt vaak weergegeven in een bevolkingspiramide. Dit hebben we gedaan in figuur 4. Daaruit blijkt dat de bevolking tussen de 40 en 55 jaar afneemt en dat het aantal mannen en vrouwen van 60-79 jaar aanzienlijk toeneemt. Ook het aantal inwoners van 80 jaar en ouder neemt toe.

Figuur 4 Bevolkingspiramide Drechtsteden 2013 en 2030

4 Doelgroepen

De bevolkingspiramide geeft ook een goed beeld van de ontwikkeling van de vraag naar onderwijs, de in potentie beschikbare beroepsbevolking en de vraag naar zorg. Hierbij is wel de kanttekening dat het om de ontwikkeling voor de gehele Drechtsteden gaat. In de bijlage met tabellen is ook de ontwikkeling per gemeente opgenomen.

Jeugd

- Het aantal kinderen in de leeftijd 0-4 jaar (kinderdagopvang en de peuters) blijft tot 2030 in de Drechtsteden ongeveer gelijk op afgerond 15.500 kinderen.
- Het aantal kinderen in de leeftijd 5-9 jaar (basisschool) blijft eveneens ongeveer gelijk op afgerond 15.500 kinderen.
- Het aantal kinderen in de leeftijd 10-14 jaar (instroom voortgezet onderwijs) daalt licht van 16.400 naar 15.400 (-1.000).
- De leeftijdsgroep 15-19 jaar en 20-24 jaar nemen ieder een beetje af van afgerond 16.000 naar 15.500, respectievelijk 15.000.

Potentiële beroepsbevolking

De potentiële beroepsbevolking bestaat nu nog uit alle personen van 15 tot 65 jaar. Dit zijn nu 173.000 personen. Er is vooral een afname met 6.600 40-54-jarigen te verwachten. In 2030 is de totale groep dan afgenomen naar 167.000 personen. Omdat de pensioengerechtigde leeftijd dan op 67 jaar ligt, worden de ruim 7.000 65 en 66-jarigen ook tot de beroepsbevolking gerekend. De potentiële beroepsbevolking neemt daarmee niet af, maar blijft ongeveer gelijk.

Vergrijzing

Het aantal ouderen neemt fors toe. Zo neemt het aantal 65-79-jarigen toe van 36.800 in 2015 naar 44.500 in 2030.

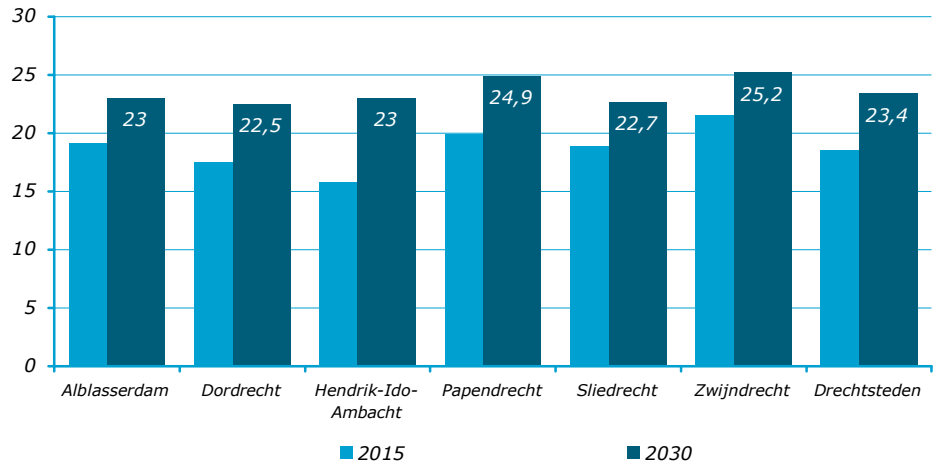
Zorg

Bij het ouder worden neemt de vraag naar zorg toe. De zorgvraag is het grootst onder de 80-plussers. Die groep neemt met tweederde toe, van 12.800 in 2015 naar 20.500 in 2030.

Grijze golf

Het totaal aantal 65-plussers neemt met 15.400 toe van 49.600 in 2015 naar 65.000 in 2030. Dat is ten opzichte van de totale bevolking een toename van 18,5 naar 23,4%.

Figuur 5 Ontwikkeling aandeel 65-plussers per gemeente 2015-2030

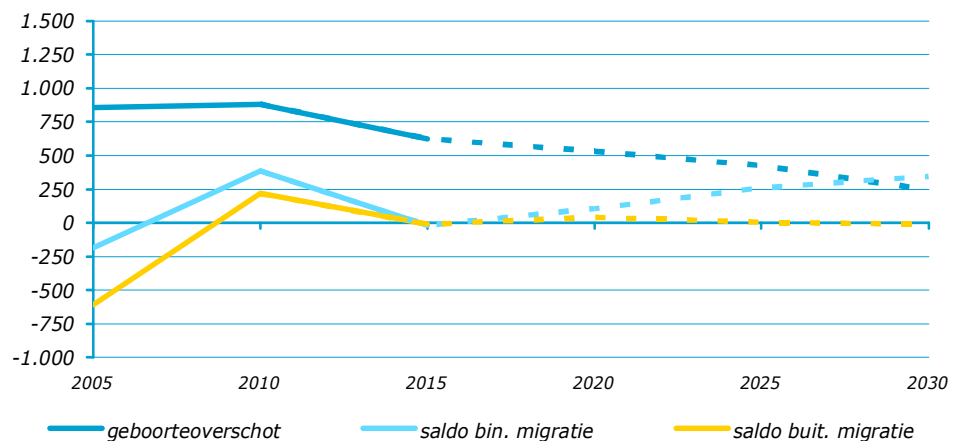

5 Geboorte, sterfte en migratie

Verwacht wordt dat in de regio het aantal geboortes per jaar rond 3.000/3.100 zal blijven schommelen. De sterfte neemt tengevolge van de veroudering van de bevolking toe van 2.350 per jaar nu tot 2.850 in 2030. Het geboorteoverschot, momenteel jaarlijks +650 inwoners, neemt dus geleidelijk af, maar blijft positief tot 2030. In Nederland en ook de Drechtsteden wordt tussen 2035 en 2040 een sterfteoverschot verwacht.

Daarnaast wordt in deze prognose in beperkte mate een licht positief binnenlands migratiesaldo verwacht, dat echter ook afhankelijk is van het woningbouw- en sloopprogramma. De nieuwbouw in Hendrik Ido Ambacht en Sliedrecht heeft een positief effect op de bevolkingsgroei van die gemeenten, terwijl de sloop van oude woningen in Dordrecht een klein negatief effect heeft. Het buitenlandse migratiesaldo heeft naar verwachting nauwelijks invloed op de ontwikkeling van de bevolkingsomvang in de Drechtsteden.

Figuur 6 Bevolkingsontwikkeling Drechtsteden 2005-2030

Toelichting: cijfers 2005 en 2010 zijn gebaseerd op het driejaarlijkse gemiddelde.

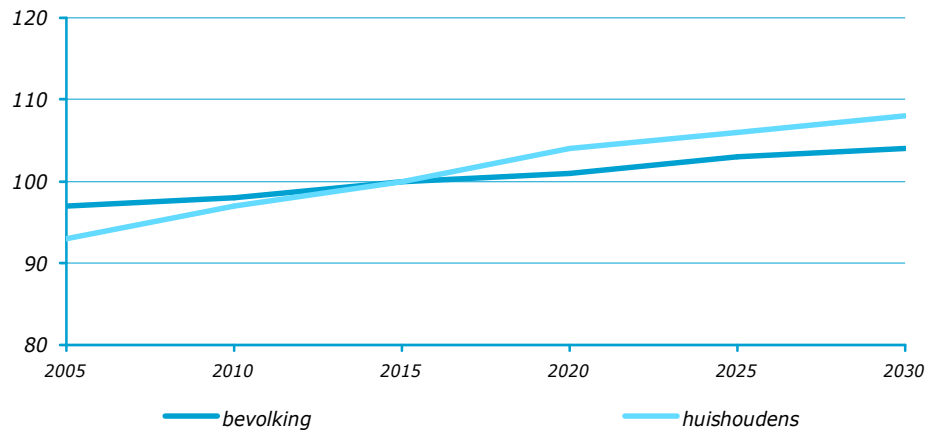

6 Huishoudens

In figuur 7 zetten we de ontwikkeling van het aantal inwoners af tegen de huishoudenontwikkeling. We zien dat het aantal huishoudens sneller stijgt dan het aantal inwoners. Dit komt door de toename van het aantal ouderen en daarmee het aantal alleenstaanden.

Bij de prognose van aantal inwoners per 2030 moet rekening worden gehouden met een marge van 3%. De prognose van het aantal huishoudens kent een marge van 5%.

Figuur 7 Bevolking en huishoudens Drechtsteden 2005-2030 (index 2015=100)

In totaal neemt het aantal huishoudens tussen 2015 en 2030 naar verwachting toe met +9.600. Deze toename komt door de veroudering. Zo neemt het aantal huishoudens in de leeftijd 55-64 jaar toe met +2.400, in de leeftijd van 65-74 jaar is de toename +3.200. In de leeftijdsgroep 75-84 is de toename het grootst met +4.800 en in de leeftijdsgroep 85-plus is de toename relatief gezien het grootst (+2.700, oftewel een toename met 56% ten opzichte van 2015). De toename van het aantal huishoudens van ouderen en alleenstaanden heeft een belangrijke invloed op de woningvraag. Bij verhuizing hebben zij behoefte aan geschikte nultredenwoningen voor ouderen.¹

Voor de woningmarkt is ook de afname van het aantal huishoudens in de leeftijd 45-54 jaar (-4.600) van belang.

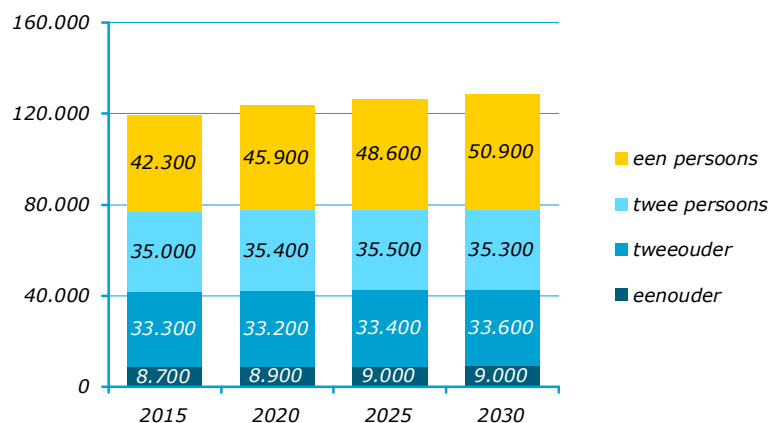
Het aantal huishoudens in de Drechtsteden stijgt dus van 119.200 in 2015 naar 128.800 in 2030. In figuur 8 is te zien dat er uitsluitend een toename is van het aantal eenpersoonshuishoudens, van 42.300 naar bijna 50.900 (figuur 8). De overige huishoudens blijven vrijwel gelijk. De toename van het aantal alleenstaanden heeft ook een belangrijke invloed op de mogelijkheden van eigen kracht en zorgvraag. Ondermeer hebben alleenstaanden geen in huis wonende partner die indien nodig mantelzorg kan verlenen. Het is de vraag of zij in voldoende mate elders in hun netwerk terecht kunnen.

drs. J.M.A. Schalk
dr. B.J.M. van der Aa
juli 2014

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@drechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl

Figuur 8 Huishoudensamenstelling Drechtsteden 2015-2030

¹ Daar komt nog bij dat er ook een opgave is aan geschikte nultredenwoningen door extramuralisering (ABF Research, Herziening Monitor Investeren voor de Toekomst, 2014). Aan de andere kant is de verhuisgeneigdheid onder ouderen laag; liever past men de woning dan aan.

Bijlage: tabellen

Ontwikkeling aantal inwoners tussen 2015 en 2030 per gemeente en 5-jaars leeftijdsgroep

aantal	Alblasserdam		Dordrecht		HI-Ambacht		Papendrecht		Sliedrecht		Zwijndrecht		Drechtsteden	
	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030
bevolking 0 - 4 jaar	1.307	1.366	6.487	6.678	1.996	1.888	1.645	1.754	1.456	1.509	2.359	2.470	15.250	15.665
bevolking 5 - 9 jaar	1.315	1.357	6.267	6.464	2.057	1.969	1.847	1.761	1.487	1.477	2.366	2.510	15.339	15.538
bevolking 10 - 14 jaar	1.382	1.325	6.946	6.351	1.976	1.955	2.033	1.753	1.571	1.467	2.502	2.534	16.410	15.385
bevolking 15 - 19 jaar	1.204	1.267	7.065	6.683	1.764	1.840	1.917	1.718	1.467	1.425	2.403	2.518	15.820	15.451
bevolking 20 - 24 jaar	1.203	1.107	7.145	6.759	1.596	1.477	1.776	1.636	1.643	1.600	2.601	2.488	15.964	15.067
bevolking 25 - 29 jaar	1.139	1.122	7.411	7.745	1.569	1.441	1.685	1.785	1.607	1.745	2.642	2.906	16.053	16.744
bevolking 30 - 34 jaar	1.136	1.148	7.640	8.036	1.860	1.632	1.773	1.886	1.611	1.688	2.690	2.942	16.710	17.332
bevolking 35 - 39 jaar	1.066	1.209	7.232	7.974	1.886	1.842	1.850	1.946	1.428	1.700	2.494	2.884	15.956	17.555
bevolking 40 - 44 jaar	1.354	1.125	8.376	7.809	2.168	1.820	2.235	1.800	1.629	1.602	2.752	2.790	18.514	16.946
bevolking 45 - 49 jaar	1.505	1.111	9.068	7.484	2.127	1.804	2.494	1.745	1.724	1.452	3.154	2.689	20.072	16.285
bevolking 50 - 54 jaar	1.328	1.043	8.985	7.096	2.255	1.814	2.348	1.759	1.595	1.346	3.233	2.543	19.744	15.601
bevolking 55 - 59 jaar	1.107	1.308	7.843	7.822	1.817	2.047	2.093	2.078	1.515	1.515	2.994	2.800	17.369	17.570
bevolking 60 - 64 jaar	1.012	1.403	7.172	8.162	1.543	2.011	1.971	2.295	1.403	1.624	2.756	3.058	15.857	18.553
bevolking 65 - 69 jaar	1.161	1.211	6.953	7.790	1.521	1.993	2.135	2.106	1.425	1.430	3.009	3.047	16.204	17.577
bevolking 70 - 74 jaar	930	997	4.707	6.425	1.073	1.588	1.571	1.781	1.046	1.262	2.212	2.634	11.539	14.687
bevolking 75 - 79 jaar	753	916	3.617	5.312	864	1.319	1.213	1.486	891	1.100	1.831	2.251	9.169	12.384
bevolking 80 - 84 jaar	474	899	2.715	4.444	669	1.141	849	1.322	657	996	1.321	2.065	6.685	10.867
bevolking 85 - 89 jaar	325	494	1.729	2.300	335	616	420	771	416	647	767	1.145	3.992	5.973
bevolking 90 - 94 jaar	120	201	798	1.027	124	265	172	358	208	363	338	535	1.760	2.749
bevolking 95 - 99 jaar	29	36	176	355	30	95	34	121	60	135	71	184	400	926
bevolking totaal	19.850	20.645	118.332	122.716	29.230	30.557	32.061	31.861	24.839	26.083	44.495	46.993	268.807	278.855

Ontwikkeling aantal huishoudens tussen 2015 en 2030 per gemeente en 10-jaars leeftijdsgroep

aantal	Alblasserdam		Dordrecht		HI-Ambacht		Papendrecht		Sliedrecht		Zwijndrecht		Drechtsteden	
	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030	2015	2030
totaal hh. 15 - 24 jaar	256	220	2.503	2.465	268	221	429	369	484	519	687	755	4.627	4.549
totaal hh. 25 - 34 jaar	1.075	1.025	8.390	8.877	1.580	1.353	1.686	1.773	1.633	1.770	2.744	3.187	17.108	17.985
totaal hh. 35 - 44 jaar	1.353	1.230	9.329	9.701	2.228	2.027	2.322	2.164	1.702	1.864	3.059	3.269	19.993	20.255
totaal hh. 45 - 54 jaar	1.631	1.251	11.133	9.041	2.469	2.051	2.872	2.024	1.854	1.658	3.867	3.226	23.826	19.251
totaal hh. 55 - 64 jaar	1.239	1.659	9.368	10.039	1.921	2.356	2.386	2.703	1.627	1.868	3.394	3.765	19.935	22.390
totaal hh. 65 - 74 jaar	1.301	1.440	7.593	9.263	1.647	2.176	2.282	2.494	1.518	1.674	3.316	3.761	17.657	20.808
totaal hh. 75 - 84 jaar	892	1.284	4.573	6.954	1.118	1.790	1.491	1.831	1.054	1.386	2.260	2.973	11.388	16.218
totaal hh. 85 jaar eo	349	548	2.083	2.876	372	786	466	910	505	798	912	1.434	4.687	7.352
totaal hh. totaal	8.096	8.657	54.972	59.216	11.603	12.760	13.934	14.268	10.377	11.537	20.239	22.370	119.221	128.808